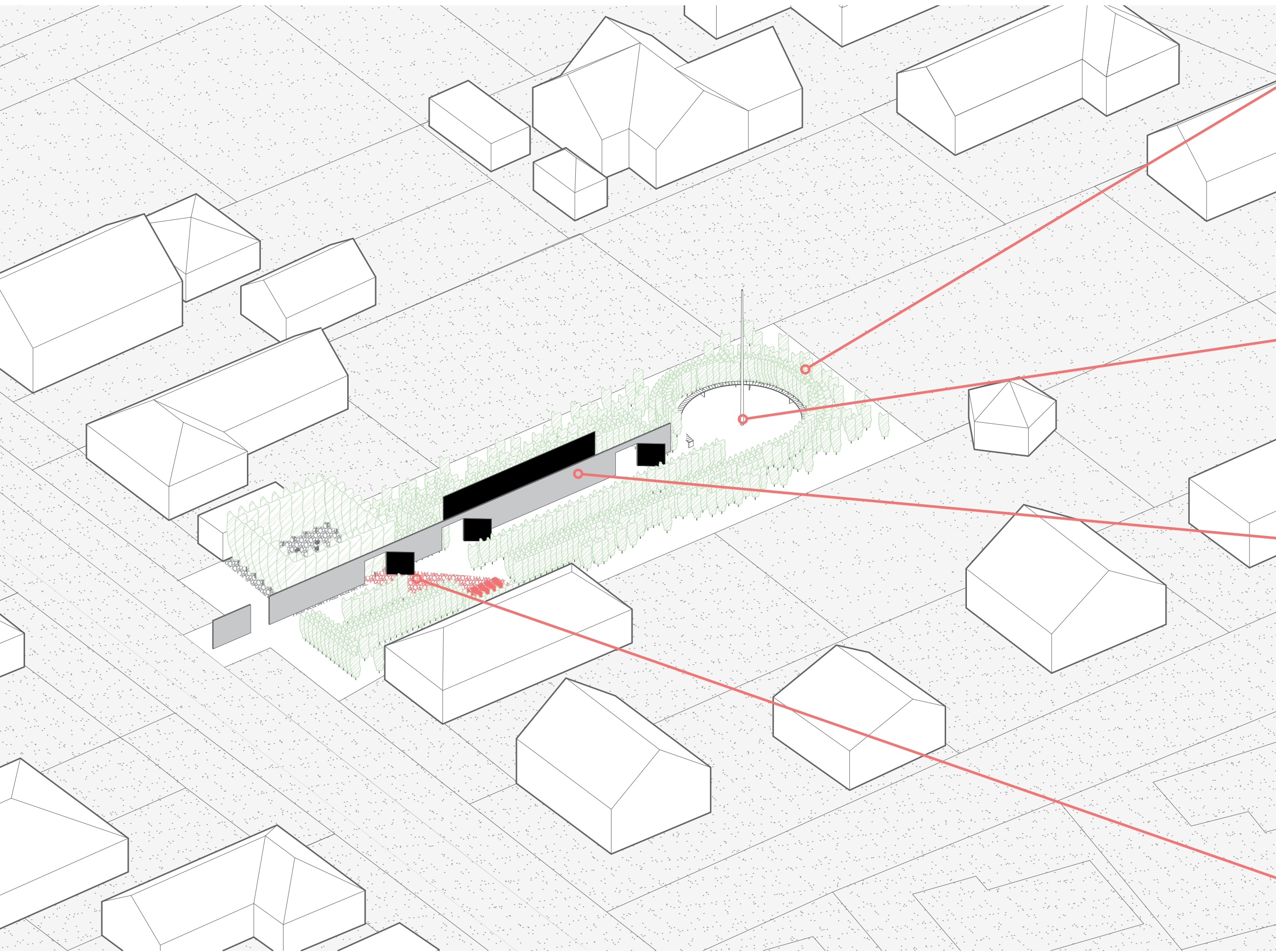


pamätník slobody slova

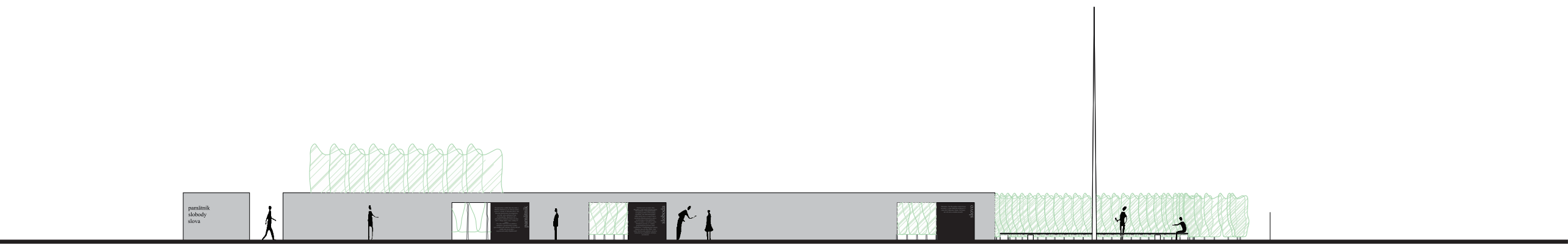


ANOTÁCIA - Veľká Mača bola a bude obyčajná dedina na juhu Slovenska. Jej existenciu pretia pred pár rokmi na miestne i na celoslovenské pomery desivá dráma. Jej priebeh aj obeť sú notoricky známe a zasiahli ako zemetrasenie všetkých, ktorí hovoria po slovensky, a dokonca aj tých, ktorí žijú oveľa ďalej. Od tejto udalosti prešiel čas, ani dlhý ani krátky, a v súčasnosti je Veľká Mača dedina ako predtým. Čo sa pochopiteľne už nikdy nevrátilo do pôvodnej podoby je dom so záhradou s popisným číslom 558. Ostal taký ako bol počas tých pár sekúnd, keď sa to stalo. Zmeny spôsobil len čas a zdesení návštevníci, ktorí pred plotom nechali na pamiatku niečo – sviečku, veniec, odkaz. Je to sám o sebe najsilnejší, veľavravný pamätník „vytvorený“ nepochopiteľným zlom.

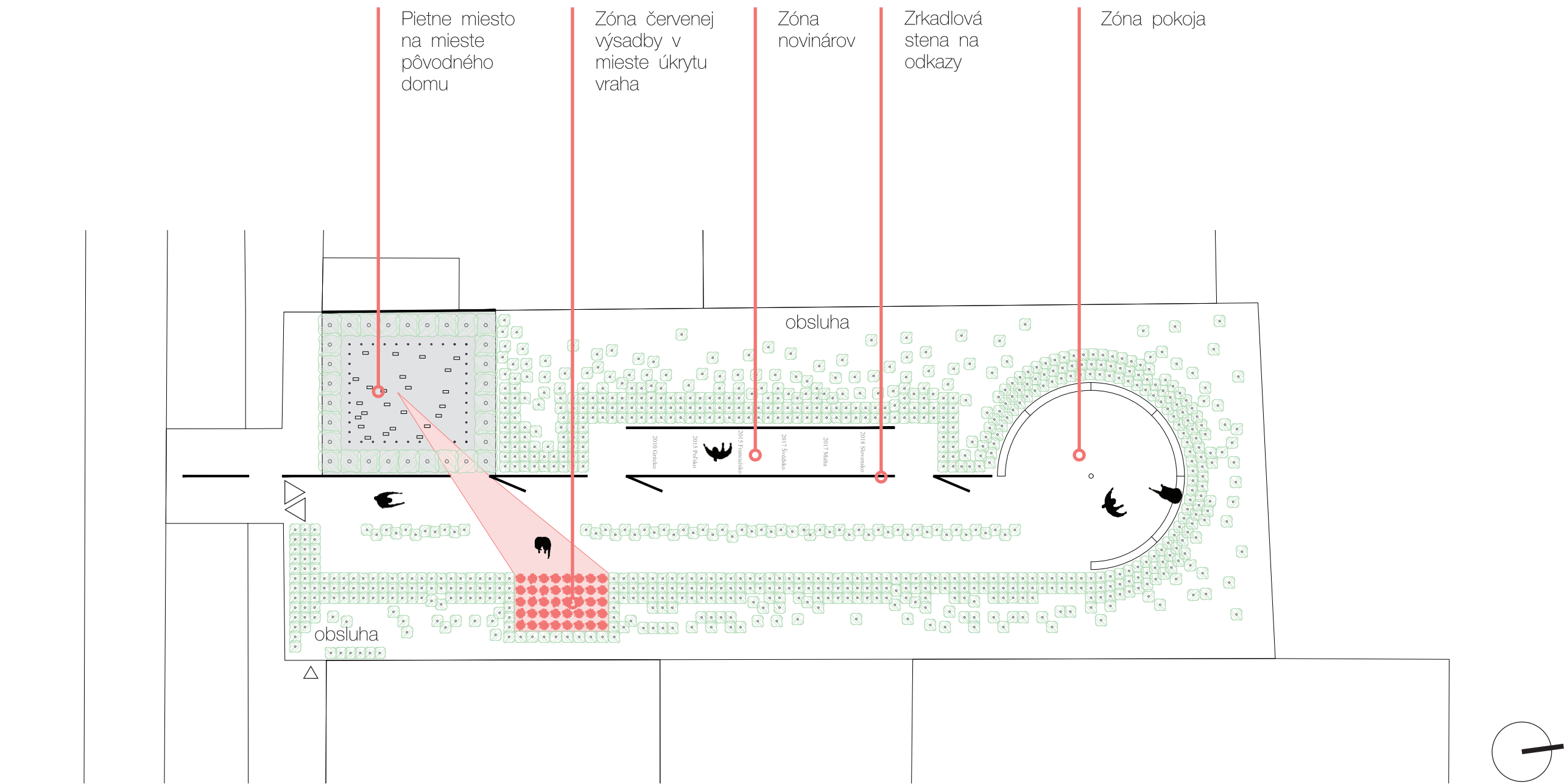
Veríme, že všetok materiál, hmota obkolesujúca zločin ale aj život dvoch ľudí, ktorí sa už nikdy nevráti, má v ďalšom vývoji zmiznúť a tento priestor majú obsadiť prvky nové – symboly. Symboly, ktoré pretavia spomienky na niečo večné, nemôžu vyblednúť ani zaniknúť. Symboly ako univerzálne pripomienky toho, že žiadny násilný čin neostane nepotrebaný, že teror slobody je, bol a bude neakceptovateľný a neakceptovaný.



AXONOMETRIA

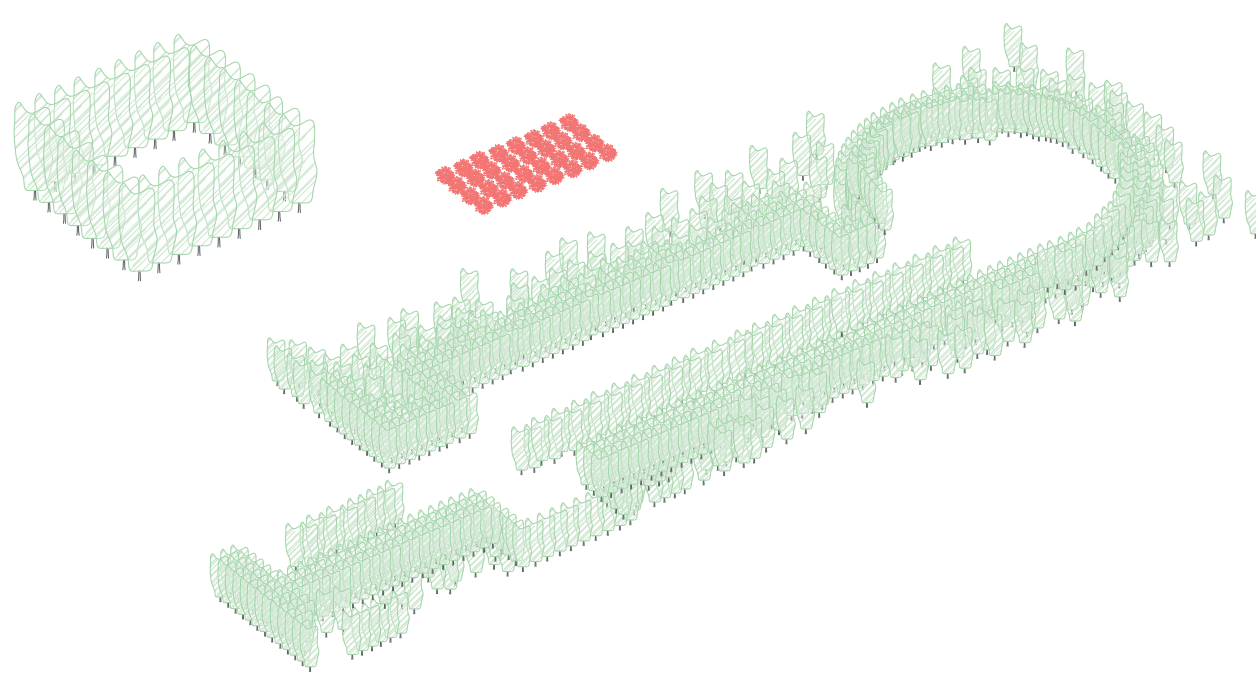


REZ - M 1:200

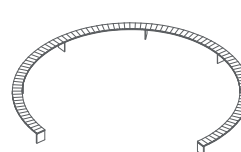


PÓDORYS - M 1:200

Stromy – sú večné, zároveň menia svoju podobu každé tri mesiace. Dokonalá kulisu ku snahe o zmiernenie, prirodzená bariéra medzi dvoma svetmi – dedinským bežným životom a smútkom, zranenými, či zasiahanými návštevníkmi, ktorí potrebujú a chcú dôsledky tunajších udalostí spracovať. Hustá zeleň, nepriechodná, udržiavaná vo výške niečo cez dva metre tak, aby pre všetkých bola príjemná a nie dominantná. Výškovo vystupuje len rad stromov okolo miesta pôvodného domu kde sa to stalo. Tu majú stromy výšku pôvodnej stavby. Z ulice je to hmota pripomínajúca to čo tu stálo, uprostred je zelené dŕhľum s čiernou zemou – štrkom – pietne miesto. Na mieste pôvodnej letnej kuchyne – úkrytu vraha, sú vysadené dráče – vždy červené krky vysoké 60cm, pichlavé, výrazné, ostré.



Kruh – ako bodka výkričníka na konci parku, vynechané kruhové miesto s bielou na zemi – bielym štrkom a vo vzduchu – stôžiarom. Je to akcent silný, aj nenápadný, nerušiaci, ale pripomínajúci miesto spomienok pre návštevníkov už z väčšej diaľky. Kruhové sedenie na lavičke pred stromami, priestor uprostred bežného života oslobodený od jeho optických pripomienok umožňuje tak nerušené spomínať, premýšľať, smútiť, či len na chvíľu byť.

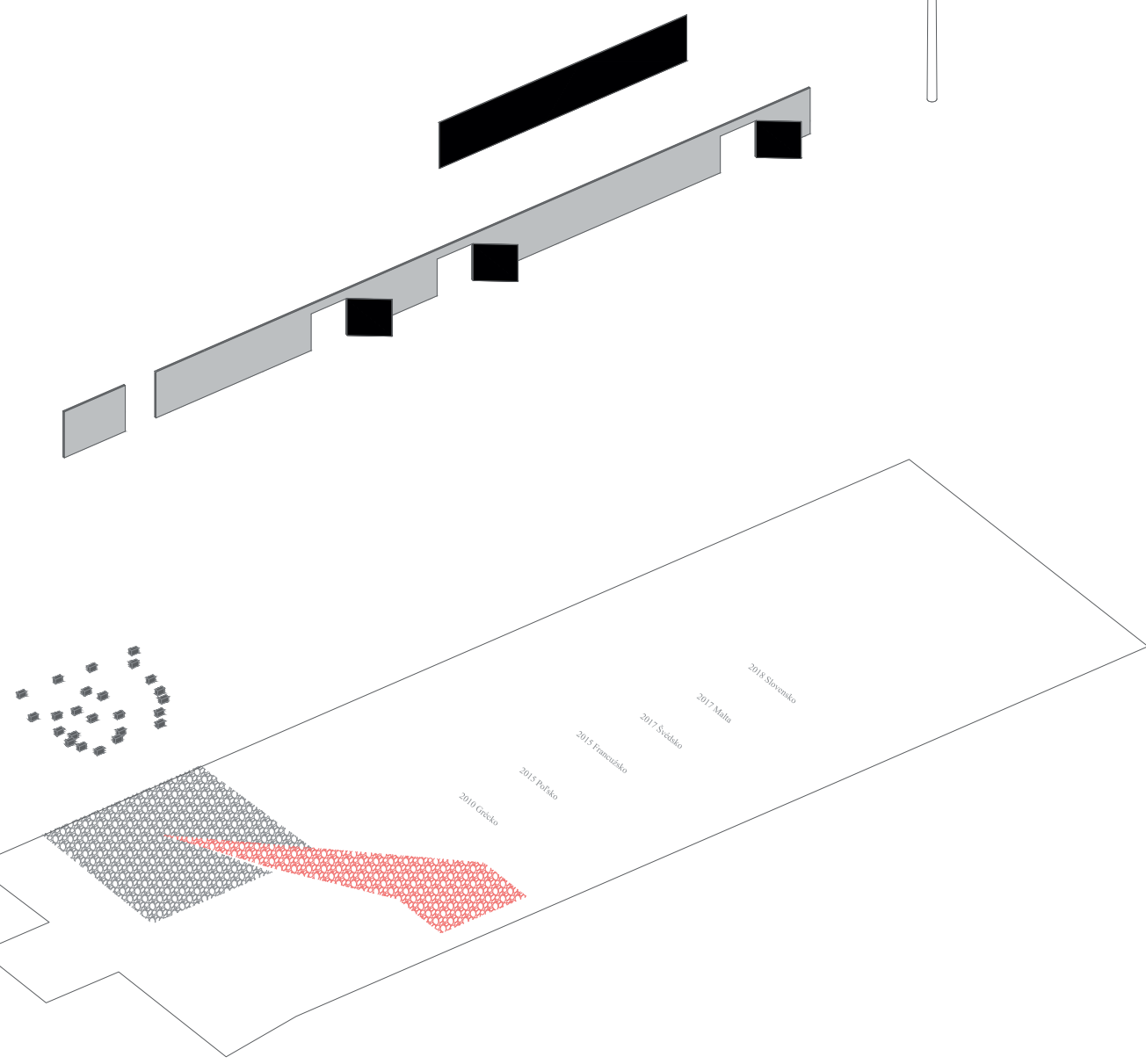


Osvetlenie – Pamätník slobody slova je určený pre návštevníkov predovšetkým počas dňa, čiže s prirodzeným osvetlením. Ale z dôvodu bezpečnosti a kontroly bezpečnostnými kamerami uvažujeme so stímeným a decentným prísvetlením aj vo večerných a nočných hodinách tak, aby netrpeli okolité parcely svetelným smogom. Osvetlenie by sa realizovalo v úrovni podlahy nasvetlením kmeňov a spodnej časti zelene. Príležitostne je možné výraznejšie osvetliť napríklad textové steny či iné časti pamätníka pomocou dočasnej inštalácie svetiel do pripravenej elektrickej siete.

Vykričník v zemi – stena pretínajúca stred pozemku. Čierna na strane minulosti, zrkadlo zo strany prichádzajúcich návštevníkov. Čierna strana – minulosť, násilná smrť Jána Kuciaka a Marty Kušnírovej a ďalších 8 novinárov, kolegov, ktorí za svoje písané slovo zaplatili životom. Obeť násilia sa tak podobným osudom ako mali dvaja mladí Slováci. Všetci z Európskej únie, všetci, ktorí umreli v období od vstupu SR do EÚ až po dátum smrti Jána Kuciaka. Obeť neukojeného násilia v období a priestore, kde by nič podobné nemalo mať miesto. A predsa!

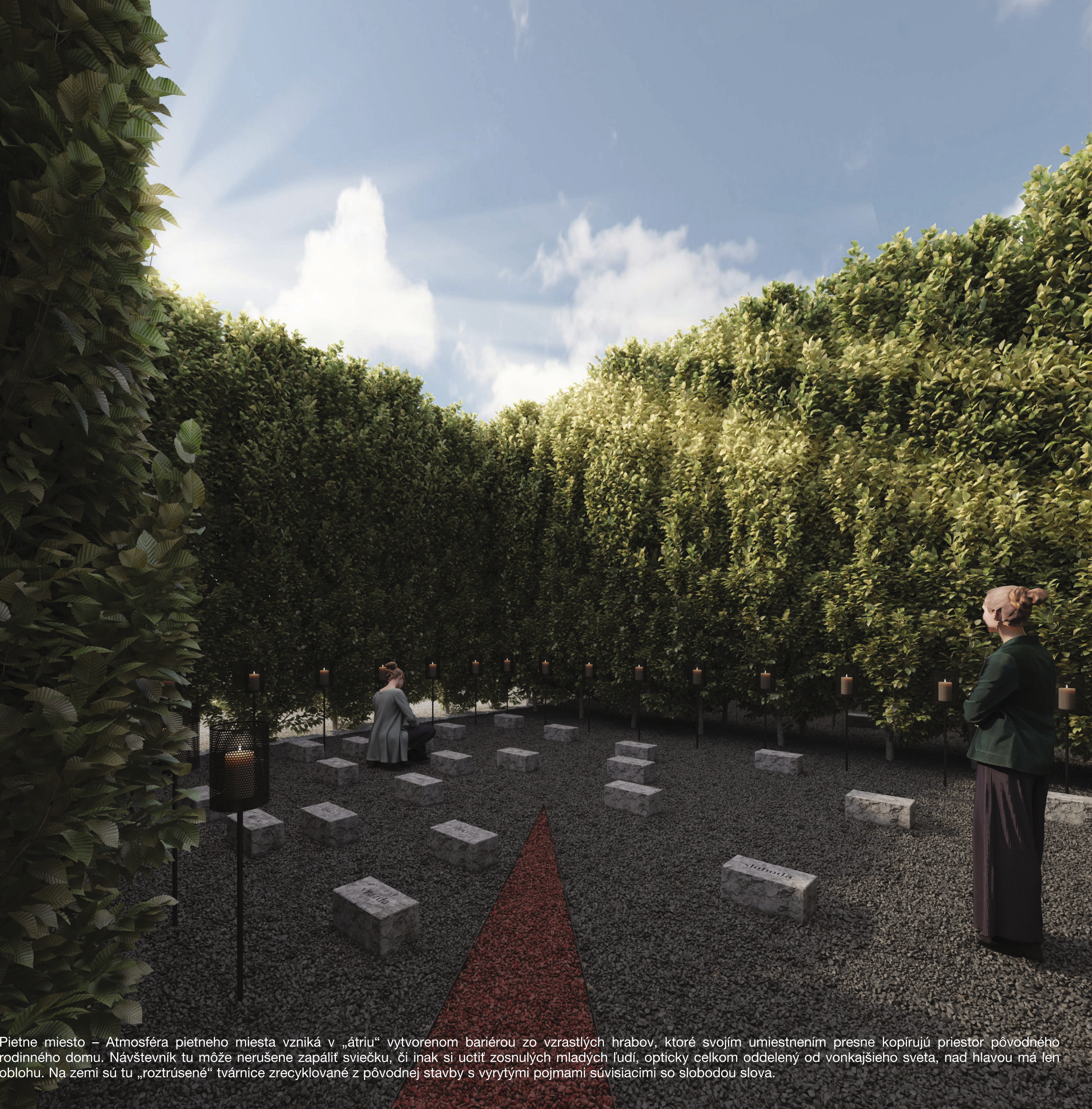
Zrkadlo – polovica sme my a polovica je náš odraz. Prechádzaním cez park je náš odraz stále prítomný. Nie sme nič iné, než vidno v tomto zrkadle, ani viac ani menej, nesieme zodpovednosť za to čo sa stalo, a hlavne za to čo bude. Na zrkadlovú stranu steny je možné napísať odkaz. Taký, aby to odraz v zrkadle nepokrylo. Sebareflexia ako jediná záruka

Stopy v zemi – otlaky minulosti premenené do troch farieb: **Čierna** – „zhorený“ priestor po dome ohraničený stromami. Dom „zmizol“ ale niekoľko tvárí, z ktorých bol postavený ostalo. Fragmenty, ktoré kedysi tvorili celok, ale rozdelil sa pod nátlakom zla. Sú na zemi s vytvorenými slovami, ktoré sú tak isto základnou časťou textu a text základnou zbraňou slobody. **Červená** – trasa zločinu. Objavuje sa v stopách vraha. **Biele** – celý ostatný priestor, neutralita, mier, nádej. Označenie krajín pismom odliatym z betónu v časti pripomínajúcej obeť novinárskej práce v Európe.



Situácia - Pamätník slobody slova sa nachádza v klasickej vidieckej jednopodlažnej zástavbe. Sme si vedomí toho že nie je možné hmotovo vystúpiť nad úroveň tejto zástavby, zároveň sme chceli poskytnúť návštevníkom jednoduchú orientáciu. Pre peších návštevníkov prichádzajúcich od autobusovej zástavky (8-10 minút pešo) navrhujeme informačné prvky na miestach zmeny pohybu, pričom neďaleko pamätníka začína byť viditeľný stôžiar. Pri príchode autom by bolo možné parkovať na navrhovanom parkovisku na obecnom pozemku (katastrálne číslo 2818/142 parcela reg.E) vedľa štádia, odkiaľ je Pamätník vzdialený 175m.

SITUÁCIA - M 1:3000

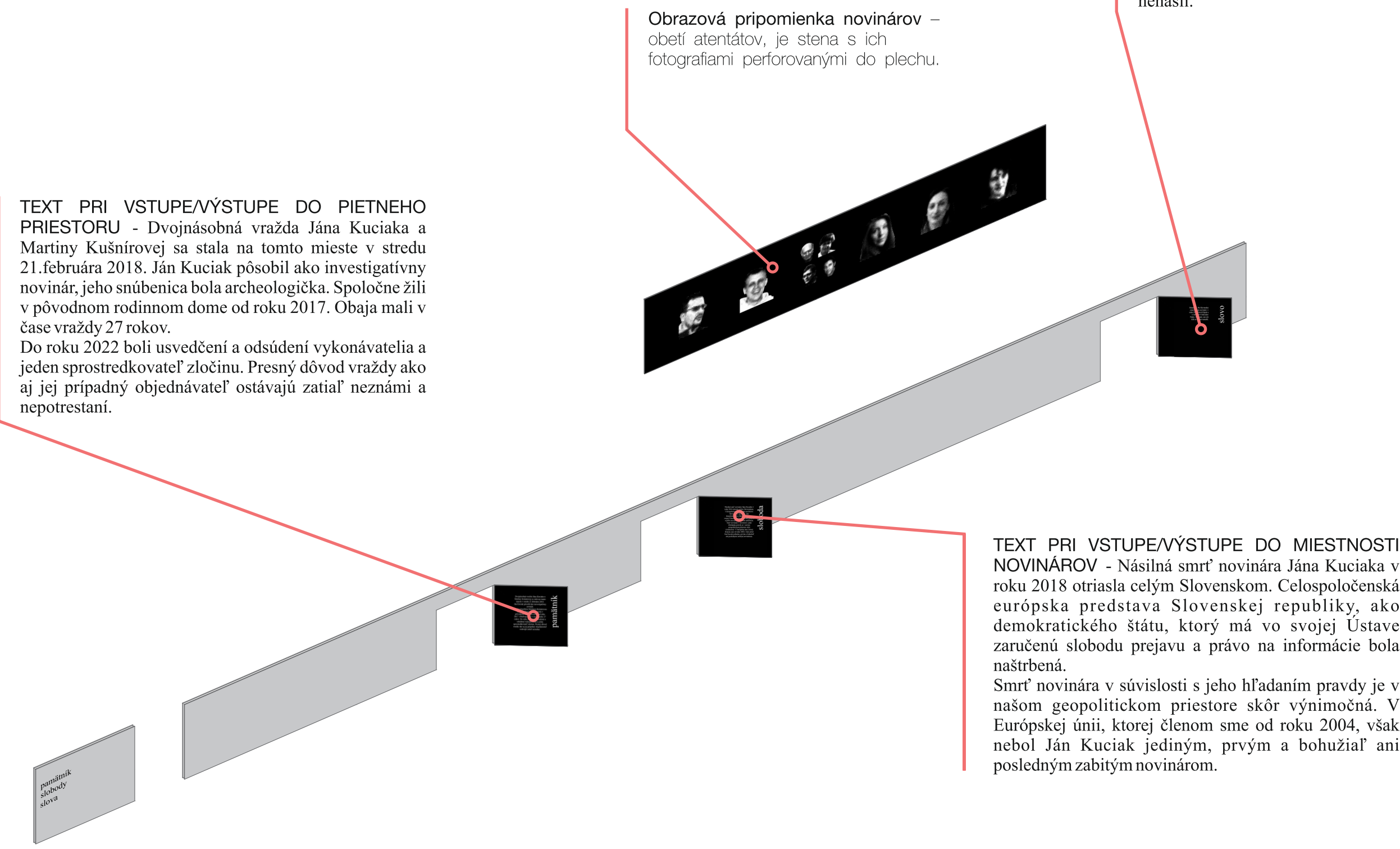


Pietne miesto – Atmosféra pietneho miesta vzniká v „átriu“ vytvorenom barierou zo vzrastlých hrabov, ktoré svojím umiestnením presne kopírujú priestor pôvodného rodinného domu. Návštevník tu môže nerušene zapáliť sviečku, či inak si uctiť zesnulých mladých ľudí, opticky celkom oddelený od vonkajšieho sveta, nad hlavou má len oblohu. Na zemi sú tu „roztrúsené“ tvárnice zrecyklované z pôvodnej stavby s výrytnými pojmami súvisiacimi so slobodou slova.

OBSAHOVÁ NÁPLŇ CENTRÁLNEJ OSI PAMÄTNÍKA - ZRKADLOVÁ STRANA

Centrálna stena Pamätníka je riešená ako oceľová konštrukcia kotvená do základových pátiok so základom z hrubého plechu, ktorý je pohľadovo ukončený na zrkadlovej strane antikórovým plechom a na čiernej strane titanzinkovým plechom s povrchovou úpravou. Na zrkadlovú stranu je možné bielu lítkou, ktorá je v pamätníku k dispozícii napísať odkaz. Počítia sa s prípadným nie celkom korektným správaním niektorých návštevníkov, čo je v súlade s princípom návrhu – všetko čo sa objaví na tejto stene je skratka naše zrkadlo.

Použitý font: Times New Roman bol vybraný zámerne ako 100-rokov používaný typ novínarskeho písma.

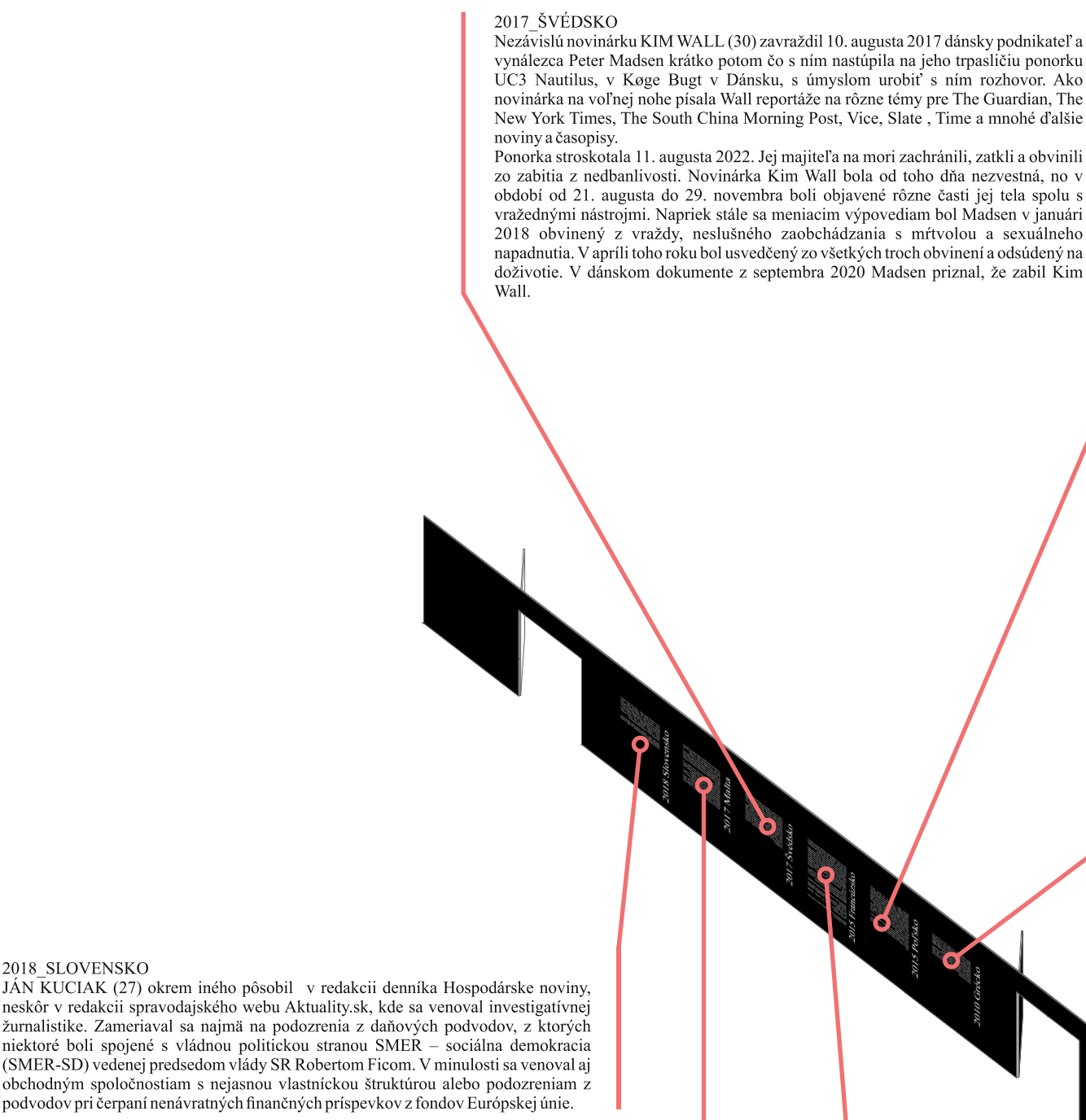


Obrazová pripomienka novinárov – obeť atentátov, je stena s ich fotografiami perforovanými do plechu.

TEXT PRI VSTUPE/VÝSTUPE DO MIESTNOSTI NOVINÁROV - Memento. Na Slovensku zmizli dvaja novinári: v roku 2008 Pavol Rýpal a v roku 2015 Miroslav Pejko. Novinári, ani ich tela sa dodnes nenašli.

TEXT PRI VSTUPE/VÝSTUPE DO MIESTNOSTI NOVINÁROV - Násilná smrť novinára Jána Kuciaka v roku 2018 otriasla celým Slovenskom. Celospoločenská európska predstava Slovenskej republiky, ako demokratického štátu, ktorý má vo svojej Ústave zarúčenú slobodu prejavu a právo na informácie bola narušená. Smrť novinára v súvislosti s jeho hľadaním pravdy je v našom geopolitickom priestore skôr výnimočná. V Európskej únii, ktorej členom sme od roku 2004, však nebol Ján Kuciak jediným, prvým a bohužiaľ ani posledným zabitým novinárom.

OBSAHOVÁ NÁPLŇ CENTRÁLNEJ OSI PAMÄTNÍKA - ČIERNA STRANA



2017. ŠVÉDSKO
Nerazvislá novinárka KIM WALL (30) zavraždil 10. augusta 2017 dánsky podnikateľ a vynálezca Peter Madsen krátko potom čo s ním nastúpila na jeho trasujúcu ponorku UCI Nautilus, v Koge Bugt v Dánsku, s úmyslom umrieť s ním navždy. Ako novinárka na vojňnej nohe písala Wall reportáže na rôzne témy pre The Guardian, The New York Times, The South China Morning Post, Vice, Slate, a Time a mnohé ďalšie noviny a časopisy.
Ponorka stroskotala 11. augusta 2022. Jej majiteľ na mori zachránil, zatká a obvinil zo zabíjky z neobľúbivosti. Novinárka Kim Wall bola od toho dňa nezvestná, no v období od 21. augusta do 29. novembra boli objavené rôzne časti jej tela spolu s vraždennými nástrojmi. Napriek súde sa mŕtvacím výpadkom bol Madsen v januári 2018 obvinený z vraždy, nešťastného zaošebchádzania s mŕtvou a sexuálneho napadnutia. V apríli toho roku bol uvoľnený zo všetkých trestných obvinení a odoslaný na doživotie. V dánskom dokumente z septembra 2020 Madsen priznal, že zabil Kim Wall.

2017. MALTA
Investigatívnu novinárku a blogerku DAPHNE CARUANA GALIZIA (53) zabil 16. októbra 2017 bombou umiestnenou pod jej autom, keď odchádzala zo svojho domu v Biddiju na severe ostrova Malta.
Specializovala sa na vyšetrovanie korupcie na najvyšších miestach. Jej práca zahŕňala odhaľovanie temných obchodov, na ktoré podnikali Panama Papers a overili ako cieľen politici skrývajú nezákonné bohatstvo za tajné spoločnosti. Jej obvinenia z vládnej korupcie viedli k predčasným voľbám v júní 2017.
Na svoj anglický písaný blog Running Commentary, ktorý obsahoval investigative správy a komentár o politikoch, a patrila k najčítanejším na Maltě, napísala naposledy len niekoľko minút pred smrťou. Dva týždne pred útokom informovala políciu, že sa jej vyhrážali smrťou.
V spojitosti s vraždou novinárky zatkli, obvinili a odsúdili od decembra 2017 postupne niekoľko mužov, ktorí napomáhali pri bombovom útok, ale proti hlavnému strojovi nie sú zatiaľ dostatočné dôkazy.
Maltásku vláda a súd boli kritizované za nedostatkové objasnenie úkladnej vraždy prominentnej novinárky. Hľadanie spravodlivosti pre Daphne Caruana Galizia je neustále prebiehajúce občianskym a nezávislým referenciu slobody slova a krajiny.

2015. FRANCÚZSKO
Do redakcie satirického týždenníka CHARLIE HEBDO v Paríži, ktorá bola pod policajnou ochranou už od roku 2011, vstúpili dňa 7. januára 2015 okolo 11:30 dvaja muži s kľúčikmi vyzbrojení samopalmi a začali strelbu. Zabili štyroch novinárov, niekoľko ďalších ľudí a mnohých zranili.
Bezprostredne po útoky sa k nemu nik nepriblížil. V dňoch po útoky polícia identifikovala dvoch bratov, Salda a Cherifa Kouachových, ako páchateľov, a 9. januára 2015 boli obaja zastrelení v tlačiarňskom sklade severovýchodne od Paríža, kde držali rukopisníka, ktorého sa podarilo odobrieť. V ten istý deň polícia zadržala aj Amelhyou Coulibalyho, ktorý zabil rukopisníka v supermarkte v Paríži a bol obvinený zo zabíjky policajcu dňa predtým. Coulibaly a Cherif Kouachi boli podľa zistení prítomní v Dajmela Beghala, francúzskeho Alžírčan, ktorý si v roku 2001 odpýkal 10-ročný trest vo Francúzsku za účasť na sprisahaní s cieľom bombardovať americkú ambasadu.
14. januára 2015 vydala vyhlásenie Al-Káida na Arabskom polostrove so sídlom v Jemene, v ktorom sa priblížila k zodpovednosti za útok. Vo vyhlásení sa uvádzalo, že útok nariadil vodca al-Káidy Ajman al-Zawahiri a bol reakciou na karikatury proroka Mohameda v týždenníku Charlie Hebdo.
GEORGES WOLINSKI bol francúzsky karikaturista a jeden do zakladateľov Charlie Hebdo.
JEAN CABUT bol francúzsky karikaturista Charlie Hebdo, známy ako Cabu.
STÉPHANE CHARBONNIER bol redaktor Charlie Hebdo, piatol pod pseudonymom Charb.
BERNARD VERLIAC bol francúzsky karikaturista známy pod pseudonymom "Tignous".
Útok na redakciu časopisu CHARLIE HEBDO bol najrozsiahlejším zášahom proti slobode slova vôbec.



Kruh sa uzatvára, cyklus života pokračuje aj po násilnej neprirodzenej smrti v mierovej krajine. Otvára sa zmieriť a najmä nikdy nezabudnúť, uviesť si, že nič podobné sa nesmie opakovať. Emocionálne náročný prechod po priestore Pamätníka je možné prečítať a spracovať pri oddychu na kruhovej lavičke uprostred zelene.

INVESTIČNÉ NÁKLADY

ZELEŇ	množstvo	jednotka	cena za ks	cena spolu
Hrab (Carpinus betulus)				
výška 2,5m	801	ks	125	100,125,00 €
výška 5m	30	ks	300	9,000,00 €
Dráč (Berberis thunbergii 'Atropurpurea Nana')	40	ks	22	880,00 €
výška 60cm				
sadovnicke prace				5,000,00 € 115,005,00 €
ŠTRK				
Biely štrk plocha 832m², hr.vrstvy 0,05m				
Červený štrk plocha 36m², hr.vrstvy 0,05m	42	T	300	12,600,00 €
Čierny štrk plocha 72m², hr.vrstvy 0,05m	2	T	300	600,00 €
obrúbniky 1x0,20x0,05m	4	T	300	1,200,00 €
zhrutnená vrstva kameniva plocha 360m², hr.vrstvy 0,1m	205	m	4	820,00 €
geotextília plocha 360m²	360	m²	10	3,600,00 €
	360	m²	3	1,080,00 €
stavebné práce, dovoz štrku, uloženie štrku a geotextílie...				4,500,00 € 24,400,00 €
STOŽIAR				
11,8m vysoký hliníkový stožiar + kotviaci systém				
zb pátky 2x1x1m, betón, výstuž	11,8	m	190	2,242,00 €
	1	ks	730	730,00 €
stavebné práce: zhotovenie zákl.patky, armovanie, betonáž, osadenie stĺpa				1,450,00 € 4,422,00 €
PLECH				
Čierny TIŽN 2,5m výška x 52,8 dĺžka				
Zrkadlový antikór 2,5m výška x 123,76m dĺžka	155	m²	80	12,400,00 €
oceľová konštrukcia so základmi	100	m²	90	9,000,00 €
gravírovanie laserom	1	ks	4500	4,500,00 €
	6	ks	500	3,000,00 €
stavebné a montážne práce				5,000,00 € 33,900,00 €
MOBILIAR				
Svietniky				
Lavička nerezový plech 12m² + dubový sedák 9m²	42	ks	10	420,00 €
	1	ks	3500	3,500,00 €
montážne práce	1	ks	2500	2,500,00 € 6,420,00 €
OPLOTENIE				
pletivo, stĺpiky vruty				
	89	bm	32	2,848,00 €
montážne práce	1	ks	2500	2,500,00 € 5,348,00 €
ZABEZPEČOVACÍ SYSTÉM + ELEKTRO				
zabezpečovací systém, elektroinštalácie, osvetlenie				
	1	ks	7800	7,800,00 €
montážne práce	1	ks	1980	1,980,00 € 9,780,00 €
SPOLU bez DPH				194,853,00 €

Červená stopa zločinu – Prechod cez areál pamätníka popri centrálnej zrkadlovej stene je „prefatý“ červenou líniou od pôvodnej letnej kuchynky (ukrytí vraha – v návrhu vysadený dráč) po pôvodné vstupné dvere domu a ďalej do rieho – v návrhu pietneho miesta. Symbolicky sa tu pohyb zastavuje, návštevník môže prečítať drastický zásah do bežného života v inam celkom pokojnom dedinskom prostredí.